БЕЛАРУСКАЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

БЕЛАРУСКАЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ОМ 18 РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ

НИГА II

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:

Г.П.ПАШКОЎ (галоўны рэдактар), **В.С.АНОШКА, Я.М.БАБОСАЎ, В.К.БАНДАРЧЫК, М.А.БАРЫСЕВІЧ, В.І.БОЎШ, Т.Я.БУРАКОВА** (намеснік галоўнага рэдактара), **А.П.ВАЙТОВІЧ, І.Дз.ВАЛАТОЎСКІ, М.С.ВЫСОЦКІ, І.В.ГАЙШУН, А.М.ГАНЧАРЭНКА, Р.Г.ГАРЭЦКІ, В.М.ГУРЫН, А.М.ДАНІЛАЎ, В.В.ЗУЁНАК, М.П.КАСЦЮК, І.В.КАТЛЯРОЎ, С.Н.КНЯЗЕЎ, П.Д.КУХАРЧЫК, У.Р.ЛАТЫПАЎ, С.С.ЛАЎШУК, І.М.ЛУЧАНОК, Г.М.ЛЫЧ, Л.С.МАЛЬЦАЎ, А.В.МАЦВЕЕЎ, І.Я.НАВУМЕНКА, А.І.ПАДЛУЖНЫ, П.Ц.ПЕТРЫКАЎ, М.Ф.ПІЛІПЕНКА, У.В.РУСАКЕВІЧ, А.В.САБАЛЕЎСКІ, М.А.САВІЦКІ, А.Г.СЛУКА, М.С.СТАШКЕВІЧ, М.В.СТОРАЖАЎ, Л.М.СУШЧЭНЯ, А.К.ФЯДОСАЎ** (намеснік галоўнага рэдактара — адказны сакратар), **І.П.ХАЎРАТОВІЧ, В.П.ШАРАНГОВІЧ.**

Репозиторий БГПУ

МІНСК
«БЕЛАРУСКАЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ»
2004

Сацыяльна-эканамічнае і палітычнае развіццё Беларусі ў 1950-х — сярэдзіне 1980-х г. 269

На шляху да суверэнітэту і дэмакратызацыі 275

Рэспубліка Беларусь на мяжы 20—21 стагоддзяў . . 282

Ідэалогія беларускй дзяржавы. Беларуская мадэль развіцця 287

Беларуская дыяспара 288

ЭКАНОМІКА 293

Асноўныя этапы развіцця 293

Структура і кіраванне 297

Фінансы і крэдыт 300

Прамысловасць 304
Энергетыка (307). Паліўная прамысловасць (312). Машынабудаванне і металаапрацоўка (315). Хімічная і нафтахімічная прамысловасць (322). Прамысловасць будаўнічых матэрыялаў і канструкцый (324). Лясная, дрэваапрацоўчая і цэлюлозна-папяровая прамысловасць (328). Паліграфічная прамысловасць (331). Лёгкая прамысловасць (331). Харчовая прамысловасць (333).

Сельскагаспадарчая вытворчасць 338
Раслінаводства (341). Жывёлагадоўля (345). Меліярацыя (349). Лясная гаспадарка (350).

Будаўніцтва 353

Транспарт 357

Сувязь і інфарматызацыя 363

Гандаль 366

Дабрабыт народа 369

Сацыяльная абарона насельніцтва 374

УЗБРОЕНЫЯ СІЛЫ 377
Узброеныя сілы і вайсковыя фарміраванні на Беларусі ў 9 — пач. 20 ст. (377). Узброеныя сілы і вайсковыя фарміраванні ў 1920—80-я г. (379). Узброеныя сілы Рэспублікі Беларусь (382). Сухапутныя войскі (385). Ваенна-паветраныя сілы і войскі проціпаветранай абароны (386). Спецыяльныя войскі (387). Пагранічныя войскі (388). Унутраныя войскі (390). Органы і падраздзяленні міністэрства па надзвычайных сітуацыях (391). Навучальныя ўстановы (391).

АХОВА ЗДАРОЎЯ 393
Гісторыя аховы здароўя на Беларусі (393). Сістэма аховы здароўя Рэспублікі Беларусь (397).

ФІЗІЧНАЯ КУЛЬТУРА І СПОРТ 403
Гісторыя (403). Фізічная культура і спорт у 1919—41 (403). Фізічная культура і спорт у 1944—90 (404). Фізічная культура і спорт Рэспублікі Беларусь (405). Арганізацыйна-структурная будова спорту і турызму (406). Спартыўная матэрыяльна-тэхнічная база Рэспублікі Беларусь (406). Падрыхтоўка і выхаванне кадраў па фізічнай культуры і спорце (409). Спартсмены Беларусі на алімпійскіх гульнях (409).

АСВЕТА 412
Дашкольная адукацыя і выхаванне (412). Агульнаадукацыйная школа (413). Прафесійна-тэхнічная адукацыя (415). Сярэдняя спецыяльная адукацыя (416). Вышэйшая адукацыя (416).

КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫЯ ЎСТАНОВЫ 418
Клубныя ўстановы (418). Бібліятэкі (421). Музеі (422). Паркі (424). Ахова гісторыка-культурнай спадчыны (426).

ДРУК, ТЭЛЕБАЧАННЕ І РАДЫЁВЯШЧАННЕ . . 428

Друк 428
Выдавецкая справа (428). Перыядычны друк (436).

Тэлебачанне 441

Радыёвяшчанне 445

НАВУКА 450

Навука і навуковыя ўстановы 450

Сацыяльна-гуманітарныя навукі 458
Гісторыя філасофскай і грамадскай думкі (458). Філасофія (459). Сацыялогія (461). Паліталогія (462). Этыка (463). Эстэтыка (464). Рэлігіязнаўства (464). Культуралогія (465).

Педагагічныя і псіхалагічныя навукі 466
Педагогіка (466). Псіхалогія (467).

Гістарычныя навукі 468
Гісторыя Беларусі (468). Даследаванні па ўсеагульнай гісторыі (470). Археалогія (471). Этналогія (472). Антрапалогія (473). Гістарыяграфія (473). Спецыяльныя гістарычныя дысцыпліны (474).

Эканамічныя навукі 475
З гісторыі эканамічнай думкі Беларусі (475). Агульныя праблемы эканамічнай тэорыі (477). Эканоміка прамысловасці (478). Эканоміка аграпрамысловага комплексу (478). Эканоміка будаўніцтва (479). Эканоміка гандлю (480). Эканоміка транспарту (480). Улік і эканамічны аналіз (481). Статыстыка (481). Дэмаграфія (482). Эканамічная гісторыя Беларусі (483). Міжнародныя аспекты эканамічнай тэорыі (483).

Юрыдычныя навукі 484
Гісторыя дзяржавы і права (484). Канстытуцыйнае права (485). Грамадзянскае права (486). Грамадзянскае працэсуальнае права (486). Аграрнае, зямельнае і экалагічнае права (487). Крымінальнае права (488). Судаўладкаванне і крымінальны працэс (482). Працоўнае права (489). Міжнароднае права (489).

Філалагічныя навукі 490
Літаратуразнаўства (490). Мовазнаўства (495). Фалькларыстыка (498).

Мастацтвазнаўчыя навукі 501
Мастацтвазнаўства (501). Музыказнаўства (502). Тэатразнаўства (505). Кіназнаўства (507).

Матэматычныя навукі 508
Тэорыя лікаў (508). Алгебра (509). Алгебраічная геаметрыя (509). Геаметрыя (510). Тэорыя апраксімацыі (510). Тэорыя функцый і інтэгральных ураўненняў (511). Тэорыя звычайных дыферэнцыяльных ураўненняў (511). Матэматычная фізіка (512). Тэорыя аптымальнага кіравання (512). Функцыянальны аналіз (513). Вылічальная матэматыка (513). Тэорыя імавернасцей і матэматычная статыстыка (514). Тэорыя графаў (514). Даследаванне аперацый (515).

Фізічныя навукі 515
Спектраскапія і люмінісцэнцыя (516). Фізічная оптыка (517). Лазерная фізіка (518). Нелінейная оптыка (519). Радыёфізіка і электроніка (519). Фізіка цвёрдага цела (520). Фізіка паўправаднікоў (520). Магнітныя матэрыялы (521). Фізіка плазмы (521). Ядзерная фізіка (522). Фізіка палёў і элементарных часціц (522).

Хімічныя навукі 523
Неарганічная хімія (523). Арганічная хімія (525). Фізічная хімія (526). Аналітычная хімія (527). Біяарганічная хімія (527). Хімія высокамалекулярных злучэнняў (528). Калоід-

Рэпазіторый БДПУ

Стадыён Віцебскага цэнтральнага спартыўнага комплексу.

Дом фізкультуры ў Маладзечне, фізкультурна-аздараўленчыя комплексы (ФАК) «Атлет» і «Лагойскі» ў Лагойску, спорткомплекс «Юнацтва» ў Плешчаніцах, спорткамбінат у Барысаве, ФАКі, стадыёны ў раённых цэнтрах, пры буйных прадпрыемствах і інш.

У.В.Міневіч, А.М.Петрыкаў.

ПАДРЫХТОЎКА І ВЫХАВАННЕ КАДРАЎ ПА ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ І СПОРЦЕ. Пачаткам развіцця на Беларусі фізічнага выхавання і падрыхтоўкі спарт. кадраў можна лічыць «Інструкцыю і праграму выкладання гімнастыкі ў мужчынскіх установах» (1889) Мін-ва нар. асветы, дзе былі сфармуляваны агульныя палажэнні пра задачы фізічнага выхавання, методыка правядзення заняткаў і пералік фізічных практыкаванняў, што ўводзіліся ў школе як абавязковы прадмет. У шэрагу навуч. устаноў, у т.л. ў некаторых прыходскіх вучылішчах, падобныя заняткі вяліся яшчэ да з'яўлення адпаведных інструкцый, з выкарыстаннем нар. гульняў і фізічных практыкаванняў. У 1910—14 заняткі гімнастыкай і фізічнымі практыкаваннямі ў многіх навуч. установах сталі рэгулярнымі, што патрабавала адпаведных кваліфікаваных выкладчыцкіх спарт. кадраў. Спачатку гэта былі запрошаныя з Расіі ці з-за мяжы (з Чэхіі і інш.) спарт. спецыялісты, якія працавалі пераважна ў створаных на той час спарт. арганізацыях і філіялах рас. спартыўных т-ваў — Мінскае т-ва аматараў спорту, «Сокал» і інш. Да 1917 у гарадах Беларусі функцыянавала каля 70 спарт. гурткоў, клубаў і т-ваў, у якіх займаліся больш за 2,5 тыс. чал.: 2 з такіх клубаў працавалі (паводле сучаснага падзелу) у Брэсцкай вобл., 10 — у Віцебскай, 13 — у Гомельскай, па 6 — у Гродзенскай і Магілёўскай, 11 — у Мінскай.

У БССР сістэматычная падрыхтоўка спецыялістаў па фізічнай культуры і спорце пачалася ў 1920-я г. Спачатку гэтым займаліся аддзелы Усевобуча, якія рыхтавалі інструктараў па фізічнай культуры і дапрызыўнай падрыхтоўцы. Пазней выкладчыкаў, трэнераў і суддзяў па спорце рыхтавалі курсы і семінары пры Вышэйшым савеце фізічнай культуры БССР, Наркамаце асветы БССР, Цэнтральным і абласных камітэтах ЛКСМБ.

У 1929 у Мінску адкрыты Бел. тэхнікум фізічнай культуры — першая сярэдняя спец. навуч. ўстанова, якая рыхтавала кадры выкладчыкаў фізічнага выхавання. У 1937 тэхнікум пераўтвораны ў Бел. ін-т фізічнай культуры (ІФК). Да сярэдзіны 1941 падрыхтаваны 853 спецыялісты па фізічнай культуры і спорце, у т.л. 102 мелі вышэйшую адукацыю. Акрамя таго, у рэспубліцы працавалі спецыялісты, падрыхтаваныя ў Цэнтр. ін-це фізічнай культуры ў Маскве і Ленінградскім ін-це фізічнай культуры імя П.Ф.Лесгафта. Усяго працавала каля 1 тыс. спецыялістаў па фізічнай культуры і спорце.

Пасля Вял. Айч. вайны падрыхтоўка кадраў па фізкультуры і спорце ажыццяўлялася ў Мінскім ІФК, Мінскім (пазней Віцебскім) і Гродзенскім тэхнікумах фізічнай культуры, Магілёўскім дашкольным пед. вучылішчы, на ф-тах фізічнага выхавання Гомельскага і Брэсцкага пед. ін-таў.

У наш час на Беларусі спецыялістаў з сярэдняй спец. адукацыяй з наданнем кваліфікацыі «трэнер па віду спорту» рыхтуюць вучылішчы алімпійскага рэзерву, а спецыялістаў з вышэйшай фізкультурнай адукацыяй — выкладчыкаў фізічнай культуры — ф-ты фізічнага выхавання пед. ун-таў і Бел. дзярж. ун-т фізічнай культуры. Акрамя таго, ва ун-це фізічнай культуры вядзецца падрыхтоўка трэнераў па відах спорту, спецыялістаў па дашкольным фізічным выхаванні, фізкультурна-аздараўленчай рабоце і турызме, лячэбнай фізічнай культуры, фізічнай рэабілітацыі, менеджэраў спорту і турызму. У складзе ун-та 4 ф-ты, Ін-т павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў фізічнай культуры і спорту, аспірантура і дактарантура.

Штогод у краіне рыхтуецца каля 350 спецыялістаў з сярэдняй спецыяльнай і больш за 750 — з вышэйшай адукацыяй, якія працуюць ва ўсіх сферах галіны — трэнерамі па відах спорту (дзіцяча-юнацкія спарт. школы, спарт. клубы, секцыі калектываў фізічнай культуры, зборныя каманды), выкладчыкамі фізкультуры (вышэйшыя і сярэднія спец. навуч. ўстановы, каледжы, прафес.-тэхн. вучылішчы), настаўнікамі фізкультуры сярэдніх школ, а таксама ў сферы арганізацыі і кіравання фізкультурным рухам (дырэктары спарт. школ, спарт. баз, дзярж. трэнеры, работнікі Мін-ва спорту і турызму, федэрацый) і інш. Курсы павышэння кваліфікацыі штогод праходзяць больш за 2800 спецыялістаў фізічнай культуры, спорту і турызму, ажыццяўляецца перападрыхтоўка каля 100 чалавек.

На Беларусі дзейнічае больш за 40 ВНУ і практычна ў кожнай з іх функцыянуе кафедра фізічнага выхавання. Падрыхтоўка спарт. рэзерву ажыццяўляецца ў спецыялізаваных вучэбна-спарт. установах. Сярод іх (на пач. 2004) 10 вучылішчаў алімпійскага рэзерву (2744 навучэнцы), 13 школ вышэйшага спарт. майстэрства (1535 навучэнцаў), 8 цэнтраў алімпійскай падрыхтоўкі (2280 чал.), 162 спецыялізаваныя дзіцяча-юнацкія школы алімпійскага рэзерву (53 474 навучэнцы), 281 дзіцяча-юнацкая спарт. школа (119 914 вучняў), 45 дзіцяча-юнацкіх клубаў фізічнай падрыхтоўкі (34 481 вучань).

На пач. 2004 на Беларусі працуюць 24 830 спецыялістаў па фізічнай культуры і спорце. Сярод іх з вышэйшай фізкультурнай адукацыяй — 18 088, з сярэдняй спец. — 3394. Урокі фізічнай культуры ў агульнаадукацыйных школах забяспечваюць 8169 настаўнікаў, вучэбна-трэніровачны працэс у спецыялізаваных вучэбна-спарт. установах — 5932 трэнеры-выкладчыкі па спорце, у дзіцячых дашкольных установах фізічнае выхаванне забяспечваюць 2224 спецыялісты, у калектывах фізічнай культуры па месцах жыхарства з насельніцтвам працуюць каля 2300 інструктараў-метадыстаў.

Літ.: Кулинкович К.А. Развитие физической культуры и спорта в БССР. Мн., 1969; Физическая культура и спорт БССР. Мн., 1979.

В.І.Марозаў.

СПАРТСМЕНЫ БЕЛАРУСІ НА АЛІМПІЙСКІХ ГУЛЬНЯХ

Спартсмены Беларусі ўпершыню прынялі ўдзел у Алімпійскіх гульнях у 1952 (XV Алімпіяда, г. Хельсінкі) у складзе зборнай каманды СССР (4 лёг-

Репозиторий БГПУ

каатлеты і 2 фехтавальшчыкі). Лепшым дасягненнем бел. атлетаў было 4-е месца А.Юліна ў бегу на 400 м з бар'ерамі.

На XVI Алімпійскіх гульнях (1956, г. Мельбурн, Аўстралія) удзельнічала 8 бел. спартсменаў. Першы алімпійскі сярэбраны медаль сярод бел. спартсменаў заваяваў М.Крываносаў (кіданне молата).

На XVII Алімпійскіх гульнях (1960, Рым) выступалі 10 бел. спартсменаў. Залатыя медалі заваявалі: па веславанні на каноэ-двойцы Л.Гейштар і С.Макаранка, барэц А.Караваеў, фехтавальшчыца на рапірах (камандны залік) Т.Пятрэнка (Самусенка). Сярэбраныя медалі атрымалі У.Гараеў (трайны скачок) і М.Мілігула (спарт. гімнастыка, камандны залік); бронзавыя медалі — фехтавальшчыкі на шпагах А.Паўлоўскі і А.Чарнушэвіч (камандны залік).

На XVIII Алімпійскіх гульнях (1964, Токіо) удзельнічала 10 спартсменаў з Беларусі. Чэмпіёнамі сталі А.Валчэцкая (спарт. гімнастыка, камандны залік), Р.Клім (кіданне молата) і А.Мядзведзь (вольная барацьба). Сярэбраны медаль заваявала Т.Самусенка (камандны залік).

На XIX Алімпійскіх гульнях (1968, Мехіка) выступілі 15 бел. спартсменаў. Свой другі залаты медаль атрымаў А.Мядзведзь (вольная барацьба). Л.Петрык (спарт. гімнастыка) заваявала залатыя медалі ў вольных практыкаваннях і ў камандным заліку, бронз. медаль — за практыкаванні на гімнастычным бервяне. Два залатыя медалі заваявала А.Новікава (Бялова) у фехтаванні, у асабістым і камандным заліку. Залаты медаль атрымала фехтавальшчыца Т.Самусенка (камандны залік). Сярэбраныя медалі заваявалі Р.Клім (кіданне молата), А.Ніканчыкаў і Ю.Смалякоў (фехтаванне на шпагах, камандны залік); бронз. медаль — В.Пархімовіч (стральба з малакаліберай вінтоўкі з 3 становішчаў).

На XX Алімпійскіх гульнях (1972, г. Мюнхен, Германія) удзельнічалі 22 бел. спартсмены. Трэці залаты алімпійскі медаль заваяваў А.Мядзведзь (вольная барацьба), 3 залатыя медалі — В.Корбут (спарт. гімнастыка; практыкаванне на бервяне, вольныя практыкаванні і камандны залік); яна ж атрымала і сярэбраны медаль за выкананне практыкаванняў на брусах. Т.Лазаковіч (спарт. гімнастыка) заваявала залаты медаль у камандным заліку, сярэбраны — за практыкаванні на бервяне і 2 бронз. — у асабістым мнагабор'і і вольных практыкаваннях. Гімнастка А.Кошаль атрымала залаты медаль у камандным заліку. Залатыя ўзнагароды ў камандным заліку заваявалі фехтавальшчыцы на рапірах А.Бялова і Т.Самусенка; сабліст В.Сідзяк — залаты медаль у асабістым заліку і сярэбраны ў камандным. Залатога медаля ўдастоены Н.Гарбачоў (веславанне на байдарцы-двойцы). У складзе зборнай каманды СССР залаты медаль атрымаў баскетбаліст І.Ядзешка. Сярэбраныя ўзнагароды ў камандным заліку атрымалі гімнасты А.Малееў і У.Шчукін. Лёгкаатлет У.Лавецкі заваяваў сярэбраны медаль у эстафеце 4×100 м.

На XXI Алімпійскіх гульнях (1976, г. Манрэаль, Канада) выступаў 21 бел. спартсмен. В.Корбут заваявала залаты медаль у камандным заліку і сярэбраны — у практыкаваннях на бервяне. У веславанні на байдарцы-двойцы У.Раманоўскі заваяваў залаты і сярэбраны медалі на дыстанцыях адпаведна 1000 і 500 м. Залатых узнагарод удастоены велагоншчык У.Камінскі (шашэйная гонка на 100 км), цяжкаатлет В.Шарый (з алімпійскім рэкордам), А.Газаў (стральба па мішэні «бягучы кабан» (з алімпійскім рэкордам). Фехтавальшчыца А.Бялова заваявала залаты медаль у камандным і бронзавы ў асабістым заліку сярод рапірыстак; сабліст В.Сідзяк — залаты медаль у камандным і бронзавы ў асабістым заліку; рапірыст А.Раманькоў — сярэбраны медаль у асабістым заліку. Сярэбраныя медалі заваявалі А.Кедзяраў (стральба па мішэні «бягучы кабан») і С.Каплякоў (плаванне, эстафета 4×200 м). У скачках у ваду бронз. медалі атрымалі У.Алейнік (вышка) і А.Касянкоў (трамплін). Лёгкаатлет Я.Гаўрыленка заваяваў брон. медаль у бегу на 400 м з бар'ерамі.

На XXII Алімпійскіх гульнях (1980, Масква) прымалі ўдзел 38 бел. спартсменаў. Залатыя медалі заваявалі фехтавальшчыкі-шаблісты В.Сідзяк і М.Алёхін (камандны залік), сярэбраныя — рапірысты У.Лапіцкі і А.Раманькоў, А.Бялова і І.Ушакова (камандны залік), а Раманькоў атрымаў і бронз. медаль у асабістым заліку. 3 залатыя медалі заваяваў У.Парфяновіч (веславанне на байдарках — у адзіночцы на дыстанцыі 1000 м, у двойцы — на дыстанцыях 500 і 1000 м), А.Мельнікава — бронз. медаль у веславанні на байдарцы-адзіночцы (500 м). Залатыя медалі заваявалі: гімнастка Н.Кім (у вольных практыкаваннях і ў камандным заліку). Залатыя медалі заваявалі А.Логвін (шашэйная камандная велагонка на 100 км), Л.Тараненка (цяжкая атлетыка з сусветным і алімпійскім рэкордамі), А.Партноў (скачкі ў ваду з трампліна), А.Хлопцава (акадэмічнае веславанне, двойка парная), В.Угрумаў (конны спорт, выездка ў камандным заліку, а таксама бронз. медаль у асабістым заліку), Т.Івінская (Белашапка) у баскетболе. Сярэбраных медалёў удастоены У.Алейнік (скачкі ў ваду з вышкі), А.Газаў (стральба па мішэні «бягучы кабан»), Б.Ісачэнка (стральба з лука), І.Каныгін (грэка-рымская барацьба), А.Каршакевіч (гандбол), П.Пачынчук (спарт. хадзьба).

На XXIV Алімпійскіх гульнях (1988, Сеул) у складзе зборнай каманды СССР выступілі 49 бел. спартсменаў. У спарт. гімнастыцы С.Багінская стала залатой медалісткай ў апорным скачку і камандным заліку, сярэбранай — у вольных практыкаваннях і бронз. — у асабістым мнагабор'і. Залаты медаль у спарт. гімнастыцы заваявала і С.Баітава (камандны залік). У веславанні на каноэ-двойцы на дыстанцыях 500 і 1000 м 2 залатыя медалі заваяваў В.Рэнейскі. Залатымі прызёрамі Алімпіяды сталі: В.Яноўскі (бокс), К.Маджыдаў (грэка-рымская барацьба), М.Лобач (маст. гімнастыка), І.Шылава (стральба з пнеўматычнай вінтоўкі, з алімпійскім рэкордам), А.Курловіч (цяжкая атлетыка, з алімпійскім рэкордам), А.Раманькоў (фехтаванне на рапірах, камандны залік); ён жа атрымаў і бронз. медаль у асабістым заліку. Т.Ледаўская атрымала залаты і сярэбраны медалі адпаведна ў эстафеце 4×400 м і ў бегу на 400 м з бар'ерамі. Залатыя медалі заваявалі бел. гандбалісты А.Каршакевіч, Г.Свірыдзенка, А.Тучкін, К.Шараварaў, Ю.Шаўцоў у складзе зборнай каманды СССР па гандболе. Лёгкаатлет І.Лапшын заваяваў сярэбраны медаль у трайным скачку. Бронз. медалі атрымалі: І.Басінскі (стральба з малакалібернага пісталета), В.Якуша (акадэмічнае веславанне, двойка парная), баскетбалісткі І.Сумнікава і Г.Савіцкая ў складзе зборнай каманды СССР.

На XXV Алімпійскіх гульнях (1992, г. Барселона, Іспанія) у складзе аб'яднанай каманды СНД удзельнічалі 55 бел. спартсменаў 6 залатых медалёў заваяваў гімнаст В.Шчэрба (у асабістым і камандным заліку, у апорным скачку, практыкаваннях на брусах, кані і кольцах). Залаты медаль у спарт. гімнастыцы заваявала і С.Багінская (камандны залік). Залатымі прызёрамі сталі: К.Лукашык (стральба з малакалібернага пісталета), А.Курловіч (цяжкая атлетыка), А.Барбашынскі, Андрэй Мінеўскі і М.Якімовіч (гандбол, у складзе зборнай каманды), І.Сумнікава і А.Швайбовіч (баскетбол), Д.Даўгалёнак і А.Масейкаў (веславанне на каноэ-двойцы), А.Рудкоўская (плаванне на 100 м брасам); яна ж бронз. прызёр у складзе ка-

Рэпазіторый БДПУ

манды (камбінаваная эстафета 4×100 м). Сярэбранымі ўзнагародамі адзначаны: Л.Тараненка (цяжкая атлетыка), С.Смаль (вольная барацьба), І.Астапковіч (кіданне молата) і Н.Шыколенка (кіданне кап'я). Бронз. медалі заваявалі: В.Аруджаў (вольная барацьба), С.Дземяшкевіч (грэка-рымская барацьба), К.Хадатовіч і А.Хлопцава (акадэмічнае веславанне, чацвёрка парная), Н.Зверава (тэніс).

На XXVI Алімпійскіх гульнях (1996, г. Атланта, ЗША) Рэспубліка Беларусь упершыню была прадстаўлена самастойнай нац. камандай. У яе складзе былі 162 спартсмены: 34 лёгкаатлеты, 16 гімнастаў, 11 плыўцоў, 18 па акадэмічным веславанні, па 10 цяжкаатлетаў і стралкоў, па 8 у грэка-рымскай барацьбе і маст. гімнастыцы, па 7 барцоў вольнага стылю і веласіпедыстаў, 6 па парусным спорце, па 5 баксёраў і па скачках у ваду, 4 дзюдаісты, 3 па веславанні на байдарках і каноэ, па 2 у бадмінтоне, стральбе з лука, па 1 па тэнісе, настольным тэнісе, фехтаванні і водным слаламе. Залатыя медалі заваявала К.Хадатовіч (акадэмічнае веславанне, байдарка-адзіночка). Сярэбраныя медалі заваявалі: Н.Сазановіч (сямібор'е), А.Паўлаў і С.Ліштван (грэка-рымская барацьба), А.Мядзведзеў (вольная барацьба), І.Басінскі (стральба з адвольнага пісталета), У.Дуброўшчык (кіданне дыска). Бронз. ўзнагародамі адзначаны: гімнаст В.Шчэрба (4 бронз. медалі: асабістае мнагабор'е, апорны скачок, практыкаванні на брусах і перакладзіне), В.Цыленьць (грэка-рымская барацьба), В.Капцюх і Э.Зверава (кіданне дыска), Н.Волчак, Т.Давыдзенка, М.Знак, Н.Лаўрыненка, А.Мікуліч, А.Панькіна, Я.Паўловіч, В.Скрабатун і Н.Стасюк — (у акадэмічным веславанні, васьмёрка). У неафіцыйным камандным заліку каманда Беларусі заняла 18-е месца сярод 197 краін-удзельніц (200 заліковых ачкоў).

На XXVII Алімпійскіх гульнях (2000, г. Сідней, Аўстралія) у складзе каманды Беларусі 138 спартсменаў: 30 лёгкаатлетаў, па 12 гімнастаў і стралкоў, 10 па акадэмічным веславанні, 9 плыўцоў, 8 па маст. гімнастыцы, па 7 барцоў вольнага і грэка-рымскага стылю, па 5 — ў дзюдо, веславанні на байдарках і каноэ, настольным тэнісе, цяжкай атлетыцы, па 4 у парусным спорце, тэнісе і фехтаванні, па 2 у скачках у ваду, на батуце, сінхронным плаванні, сучасным пяцібор'і і стральбе з лука, 1 баксёр. Залатыя медалі заваявалі: К.Хадатовіч (Карстэн) у акадэмічным веславанні на байдарцы-адзіночцы, Я.Карольчык (штурханне ядра), Э.Зверава (кіданне дыска). Сярэбранымі медалямі адзначаны: Ю.Раскіна (маст. гімнастыка, асабісты залік), Т.Ананька, Т.Бялан, А.Глазкова, І.Ільянкова, М.Лазук, В.Пужэвіч (маст. гімнастыка, камандны залік), І.Басінскі (кулявая стральба. адвольны пісталет); ён жа атрымаў і бронз. медаль у стральбе з пнеўматычнага пісталета. Бронз. медалі заваявалі: стралкі С.Мартынаў (адвольная вінтоўка) і Л.Яўглеўская (пісталет), цяжкаатлеты Г.Аляшчук і С.Лаўрэнаў, дзюдаіст А.Ларукоў, у грэка-рымскай барацьбе Дз. Дзябелка, лёгкаатлеты І.Астапковіч (кіданне молата), І.Ятчанка (кіданне дыска), Н.Сазановіч (сямібор'е), у сучасным пяцібор'і П.Доўгаль. У неафіцыйным камандным заліку каманда Беларусі заняла 16-е месца сярод 199 краін-удзельніц (225 заліковых ачкоў).

На XXVIII Алімпійскіх гульнях (2004, Афіны) у камандзе Беларусі 147 спартсменаў па 23 відах спорту: 39 лёгкаатлетаў, 11 па акадэмічным веславанні, па 9 у вольнай барацьбе, плаванні і кулявой стральбе, па 8 у маст. гімнастыцы і цяжкай атлетыцы, 7 па дзюдо, па 6 у боксе, веласпорце, веславанні на байдарках і каноэ, 5 у настольным тэнісе, 4 у грэка-рымскай барацьбе, па 3 у спарт. гімнастыцы, скачках у ваду, скачках на батуце, сучасным пяцібор'і, па 2 у сінхронным плаванні, стральбе з лука, тэнісе і фехтаванні, па 1 у конным і парусным спорце. Каманда Беларусі заваявала 15 медалёў: 2 залатыя, 6 сярэбраных і 7 бронзавых. Залатымі прызёрамі сталі Ю.Несцярэнка (бег на 100 м) і І.Макараў (дзюдо). Сярэбраныя медалі заваявалі К.Карстэн (акадэмічнае веславанне, байдарка-адзіночка), Г.Бацюшка і А.Рыбакоў (цяжкая атлетыка), В.Зуеў і М.Арыпгаджыеў (бокс), І.Ціхан (кіданне молата). Бронз. узнагарод удастоены В.Макаранка (грэка-рымская барацьба), Н.Цылінская (веласпорт, трэк), Ю.Бічык і Н.Гелах (акадэмічнае веславанне, двойка расхінная), І.Ятчанка (кіданне дыска), С.Мартынаў (стральба кулявая), Т.Стукалава (цяжкая атлетыка), Р.Петрушэнка і В.Махнеў (веславанне на байдарках і каноэ, байдарка-двойка). У неафіцыйным камандным заліку Беларусь заняла 26-е месца сярод 202 краін-удзельніц, а па колькасці медалёў — 18-е месца.

У зімовых Алімпійскіх гульнях бел. спартсмены ўдзельнічаюць з 1964. На IX зімовых Алімпійскіх гульнях (г. Інсбрук, Аўстрыя) у складзе зборнай каманды СССР выступаў канькабежац Э.Матусевіч (заняў 6-е месца на дыстанцыі 1500 м). Ён жа быў адзіным прадстаўніком Беларусі і на X зімовых Алімпійскіх гульнях (1968, г. Грэнобль, Францыя), дзе заняў 8-е месца. На XIV зімовых Алімпійскіх гульнях (1984, г. Сараева, Югаславія) бел. спартсменка Т.Маркашанская заняла 13-е месца ў лыжнай гонцы на 20 км. Першым з бел. спарсменаў, які атрымаў бронз. медаль на XV зімовых Алімпійскіх гульнях (1988, г. Калгары, Канада), быў канькабежац І.Жалязоўскі на дыстанцыі 1000 м, 4-м у бегу на 1500 і 6-м на дыстанцыі 500 м.

На XVI зімовых Алімпійскіх гульнях (1992, Альбервіль, Францыя) з Беларусі выступалі 3 біятланісты і 1 канькабежац у складзе зорнай каманды СНД. Залаты медаль заваяваў бел. біятланіст Я.Рэдзькін у гонцы на 20 км. Сярэбраны медаль у эстафетнай гонцы заваяваў А.Папоў; ён быў 4-м у гонцы на 20 км. Канькабежац І.Жалязоўскі заняў 6-е месца на дыстанцыі 1000 м і 8-е ў бегу на 500 м.

На XVII зімовых Алімпійскіх гульнях (1994, г. Лілехамер, Нарвегія) Беларусь упершыню выступала асобнай нац. камандай. У яе складзе былі 32 спартсмены: 10 біятланістаў, 9 лыжнікаў, 5 фігурыстаў, 4 фрыстайлісты, 2 канькабежцы і па 1 у лыжным дваябор'і і скачках на лыжах з трампліна. Сярэбраныя ўзнагароды заваявалі С.Парамыгіна (біятлон, гонка на 76,5 км; яна ж была 4-й у гонцы на 15 км), І.Жалязоўскі (скарасны бег на каньках на дыстанцыі 1000 м). У неафіцыйным заліку зборная каманда Беларусі заняла 16-е месца (37 ачкоў).

На XVIII зімовых Алімпійскіх гульнях (1998, г. Нагана, Японія) каманда Рэспублікі Беларусь складалася з 57 спартсменаў: 22 хакеісты, 10 лыжнікаў, 9 біятланістаў, 6 фрыстайлістаў, 4 канькабежцы і па 2 спартсмены ў фігурным катанні, лыжным дваябор'і і скачках на лыжах з трампліна. Бронз. медалі заваявалі: А.Айдараў (біятлон), гонка на 20 км) і Дз.Дашчынскі (фрыстайл, акрабатычныя скачкі). У неафіцыйным заліку зборная каманда Беларусі заняла 20-е месца (20,5 ачка).

На XIX зімовых Алімпійскіх гульнях (2002, г. Солт-Лейк-Сіці, ЗША) каманда Беларусі складалася з 62 спартсменаў: 23 хакеісты, 14 лыжнікаў, 10 біятланістаў, 5 фрыстайлістаў, 2 фігурысты і па 1 у шорт-трэку, лыжным дваябор'і і скачках на лыжах з трампліна. Бронз. медаль заваяваў фрыстайліст А.Грышын (у акрабатычных скачках). Хакейная зборная каманда Беларусі заняла 4-е месца. У неафіцыйным заліку каманда Беларусі заняла 19-е месца (30 ачкоў).

А.А.Сярэдзін.

Рэпазіторый БГПУ

Беларуская энцыклапедыя: У 18 т. Т. 18. Кн. 2: Рэспубліка
Б 43 Беларусь / Рэдкал.: Г.П.Пашкоў і інш. — Мн.: БелЭн, 2004. — 760 с.: іл.

ISBN 985-11-0295-4 (т. 18. Кн. 2)
ISBN 985-11-0310-1

УДК 03(476)
ББК 92(4Беи)

Репозиторий БГПУ

Заўважаныя недакладнасці і памылкі друку ў 18 томе кн. 1 БелЭн

Старонка	Слупок	Радок	Надрукавана	Трэба чытаць
368	сярэдні	2 знізу	**ГАНЧАРО́НАК** Ігар Мікалаевіч	**ГАНЧАРО́НАК** Ігар Іванавіч